

Oponentský posudek na disertační práci MUDr. Štěpánky Beranové

„Nové přístupy k diagnostice dětského autismu“

Disertační práce MUDr. Beranové je empirickou studií, která se zabývá novými možnostmi časné diagnostiky dětského autismu. Konkrétně se zaměřuje na sensorické abnormality zjišťované dotazníkem Infant/Toddler Sensory Profile (ITSP). Screeningový potenciál dotazníku ITSP je testován na populaci předčasně narozených dětí, u níž je zvýšená prevalence poruch autistického spektra (PAS). Hlavním výstupem práce je zjištění, že sub-škála dotazníku ITSP „vyhledávání sensorických zážitků“ v kombinaci se screeningovým testem CSBS-DP-ITC zvyšuje přesnost identifikace PAS u populace předčasně narozených dětí.

Disertační práce MUDr. Beranové má 146 stran včetně seznamu literatury, který čítá 222 pramenů. Práce je členěná na část poskytující přehled současných poznatků o problematice (state of the art) a na část výzkumnou. V přehledové části jsou nejprve stručně a přehledně představeny pervazivní vývojové poruchy a jejich diagnostika se zvláštním zřetelem k časné diagnostice a screeningu PAS. V další části práce je představena hlavní problematika výzkumu – sensorické zpracování a jeho abnormality u PAS, včetně metod měření sensorického zpracování. Závěrečná kapitola je věnována studované populaci, tj. předčasně narozeným dětem, která byla zvolena z toho důvodu, že je u ní zvýšená prevalence PAS.

Výzkumné předpoklady jsou založeny na dvou skutečnostech. Zaprvé, že je zde celosvětová snaha o časnou diagnostiku PAS, neboť časná diagnostika následovaná vhodnou intervencí vede k redukci autistické psychopatologie a zlepšení prognózy dítěte. Zadruhé, při vytváření optimální screeningové metody nebyly dosud dostatečně brány v úvahu v rámci autistické psychopatologie sensorické abnormality, ačkoliv jsou v souvislosti s autismem popisovány jako jeho diagnostické jednotky.

Výzkum je proveden na velice solidním vzorku (157 dětí, jejichž rodiče vyplnili všechny požadované dotazníky, přičemž se vstupem do studie souhlasilo původně 247 zákonných zástupců dětí), k analýzám dat byly použity adekvátní metody (klasifikační stromy). Z výsledků

vyplývá, že dotazník ITSP sám o sobě nemá vysokou schopnost odlišit případy s PAS a bez PAS v populaci předčasně narozených dětí, nicméně sub-škála „vyhledávání sensorických zážitků“ v kombinaci se screeningovým testem CSBS-DP-ITC zvyšuje přesnost identifikace PAS. Jde o významný výsledek, neboť a) poukazuje na to, že zahrnutí metody na zjišťování sensorické abnormality vede k přesnějšímu výsledku screeningu PAS, b) identifikuje specifický okruh sensorických abnormalit důležitých pro diagnostiku PAS.

K provedení empirické části práce nemám zásadní komentář, měl bych však dvě otázky do rozpravy:

1) Na s. 98 autorka píše, že dotazník ITSP není primárně určen ke screeningu a tudíž nemá kritéria pro pozitivitu. Autorka následně uvádí vlastní kritéria pro určení pozitivního výsledku. Určení těchto kritérií je poměrně stručné, proto bych uvítal, pokud by je autorka mohla podrobněji zdůvodnit, případně uvést, zda autoři testu poskytují nějaká vodítka pro jeho pozitivitu.

2) Moje druhá otázka je spíše „zvědavá“ – autorka na několika místech zmiňuje, že sensorické abnormality jsou sice v souvislosti s autismem popisovány jako jeho diagnostické jednotky již od dob jeho definice, nicméně ve screeningových dotaznících bývají opomíjeny. Jaké vysvětlení má pro to, že sensorické abnormality, zmiňované již od 40. let minulého století, byly zařazeny mezi diagnostická kritéria PAS až v DSM-V (2013)?

Závěr. Disertační práce MUDr. Štěpánky Beranové naplňuje nároky kladené na tento práci, přináší originální výsledky, které po ověření u dalších populačních souborů mohou významně přispět k vývoji screeningových testů pro identifikaci poruch autistického spektra. Práci proto **doporučuji k obhajobě.**